

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง หลักสูตรการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร และประเมินผลการใช้หลักสูตรการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง วิธีการดำเนินวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ขั้นตอนแรกใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับโครงการหลักเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง โดยทำการสำรวจความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ 13 อำเภอ ๆ ละ 50 คน รวมจำนวน 650 คน ขั้นตอนที่สองใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเชิงพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอห้างฉัตร อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอเกาะคา โดยการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม จากผู้สูงอายุในพื้นที่ 5 อำเภอ จำนวน 150 คน และทำการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้สูงอายุ และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง ในพื้นที่ 5 อำเภอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานสำหรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการความเครียด ด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านการร่วมกิจกรรมในสังคม และด้านความมั่นคงแห่งชีวิตและสวัสดิการของผู้สูงอายุ ตามลำดับ

ผลการประเมินหลักสูตรการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัย ตามลำดับ

ผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีโอกาสได้แสดงออกถึงบทบาทการดูแลสุขภาพตนเองโดยการออกกำลังกาย การดูแลร่างกาย การเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัย การร้องรำทำเพลงและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปถ่ายทอดโดยการเล่าเรื่องราว สาธิตการนวดผ่อนคลายและนำเอกสารรูปภาพที่ได้จากการอบรมไปให้บุตรหลานและผู้สูงอายุคนอื่น ๆ ในชุมชนเดียวกัน รวมทั้งได้ไปแนะนำผู้สูงอายุคนอื่น ๆ เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานจัดขึ้น ทำให้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมไปให้ผู้อื่น และเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้สูงอายุท่านใดได้แสดงบทบาทของผู้สูงอายุไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายก็จะทำให้เกิดพลังในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Abstract

This research was the supportive curriculum of quality of life for elderly people in Lampang. The purposes of this study were to study, develop, and evaluate the supportive curriculum of quality of life for elderly people in Lampang. This was a mixed research which was divided in two parts: First part was a survey research with 650 samplings in 13 districts of Lampang province. Second part was field works with 5 Districts as Maung Lampang District, Hang Chat District, Mae Tha District, Mae Mo District, and Koh Kha District. The analysis of survey research was the needs of supportive curriculum for elderly people in Lampang province together with the evaluation of its application. On the other hand, qualitative research was in the form of in-depth interview with group discussion in order to confirm the participation of in developing the quality of life for elderly people.

The finding were as follow:

1) In general, the needs of supportive quality of life for elderly people was in the high level. Considering in each dimension, it found that all aspects were in the high level as well which could be accordingly arranged from high to low level as follow: basic health knowledge aspect, the stress management aspect, the health strengthen aspect, the participation in social activity aspect, and welfare and stability of elderly people.

2) The evaluation result of supportive curriculum for elderly people in Lampang, in general, was in the high level. Considering in each dimension, it found that all aspects were in the high level as well which could be accordingly ordered from high to low level as follow: the context and environment aspect, the process aspect, the productive aspect, and the factors aspect.

3) The results, that came from the application of this curriculum, found that the elderly people had opportunity to take care their own health by exercising, physical nurture, select their proper nutrition, group singing, and different style of recreation activities. The elderly people, who participated in this activity training, were able to relay to other elderly by telling story, relaxed massage demonstration, and showing their pictures to other in their community. Moreover, they invited other elderly people to take part in the activities of their local community. In this issue, they offered the opportunity for them to show and spread their ability and knowledge and this would make them feel proud of themselves.

Finally, if the elderly people were able to show their leadership in spreading and showing their knowledge to other or the concerned one or even through whatever media, these activities will become the power for them to continually act in their activities.

Key Word Curriculum Development, Life Quality of Elderly People